

Боровська К. Васильчук Віктор // Редакторський практикум: Літературні портрети сучасних українських письменників: Студентські дослідницькі роботи / Упоряд. В.І. Башманівський. Кафедра новітньої української літератури та соціальних комунікацій. – Випуск 2. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2012. – С. 30-40

ВАСИЛЬЧУК ВІКТОР

Біографічна довідка

Народився 29 лютого 1960 року в м. Коростень, що на Житомирщині. Батько Борис Іванович – ветеран праці, учасник ВВв, «Почесний залізничник», 40 років трудився газозварником у вагонному депо; мати Розалія Кайтанівна – пенсіонерка, працювала формувальницею на заводі «Жовтнева кузня». Має сестру Антоніну, молодшу на два роки.

У 1977 році, закінчивши середню школу № 1, вступив до Київського державного університету імені Тараса Шевченка на філологічний факультет. З 1982 року працював у міськрайонній газеті «Радянське Полісся» – спочатку кореспондентом, а згодом і завідувачем агропромислового відділу. Завдяки наполегливій праці в 1986 році Віктор Васильчук став членом Національної спілки журналістів України.

В 1989 році готував серію матеріалів з чорнобильської зони, а у 1996, 1997, 2007 роках був відряджений до Чорнобиля, Прип'яті для збору газетних матеріалів.

Деякий час працював начальником рекламно-інформаційного відділу комерційного банку. У жовтні 1991 року заснував газету «Апокаліпсис», яку в 1994 році було перейменовано у благодійний вільний тижневик «Вечірній Коростень», і дотепер є засновником, видавцем і головним редактором цього видання.

Активно займався літературною діяльністю. У 1992 році вийшла перша книга «Несподівані зустрічі» (м. Житомир). У 1994 році за рекомендаціями Василя Юхимовича, Олексія Опанасюка, Валерія Нечипоренка став членом

Спілки письменників України. Очолив міську літературно-мистецьку студію «Древлянка» та один із найбільших в області первинних осередків журналістської організації. Був делегатом Всеукраїнського конгресу інтелігенції, Другого з'їзду письменників незалежної України, а також 4-го позачергового та 5-го з'їздів письменників України.

Віктор Борисович нагороджений грамотами Національних спілок журналістів і письменників України, лауреат премії ДПА «Золотий кадуцей», дипломант Міжнародного рейтингу популярності «Золота фортуна», нагороджений лауреатським дипломом у номінації «За вагомий внесок у розвиток журналістської та суспільно-громадської діяльності Коростенщини» і медаллю «Трудова слава». Лауреат премії імені Лесі Українки Житомирського обласного відділення фонду культури України, депутат Коростенської міської ради 5-го скликання. Нагороджений Грамотою Центрального правління Всеукраїнського товариства «Просвіта», Грамотою Житомирської обласної ради, Грамотою Національної спілки журналістів України, двічі виборював звання «Гордість міста».

Віктор Васильчук є організатором літературно-мистецького свята «Просто на Покрову», започаткованого в жовтні 2000 року в Коростені з благословення нашого славного земляка, поета-пісняра Василя Юхимовича, яке вже має статус всеукраїнського і щороку об'єднує навколо себе літературні кола Коростенщини, Житомирщини, України.

Займається літературною, журналістською та громадсько-політичною діяльністю. Публікувався в українських газетах та журналах: «Березіль», «Дніпро», «Паросток», «Рідна природа», «Жінка», «Перець», «Журналіст України», «Україна». Є постійним учасником літературних передач обласного, республіканського радіо.

У січні 2007 року Указом Президента України Вікторові Васильчуку присвоєно почесне звання «Заслужений журналіст України».

Друком вийшли книги «Несподівані зустрічі» (1992 р.), «Не стріляйте, дядьку!..» (1994 р.), «Буча» (1996 р.), «Чому Нічка посварилася з

Ранком» (1998 р.), «Гавчик і Курчатко», «Тільки один місяць» (1999 р.), «Світ казковий та невигадааний» (1999 р.), «Десять років життя» (2001 р.), «Мандри темно-вишневої самописки» (2000 р.), «Приречені на життя» (2002 р.), «П'ятнадцять років: від суботи до суботи» (2006 р.), «Голодомор на Коростенщині» (2008 р.) та ін.

На початку квітня 2008 року у видавництві ПП «Житомирська обласна друкарня» вийшов літературно-мистецький альманах під редактуванням Віктора Васильчука «Просто на Покрову» (ця книга несе назву однойменного всеукраїнського літературно-мистецького свята, що традиційно відбувається щороку на Коростенщині у день Святої Покрови). У збірнику подані матеріали про святкування 70-річчя лауреата премії імені Лесі Українки Миколи Сингаївського, про юну художницю Н. Ульяновську, подаються також твори учасників свята.

Друзі про Віктора Васильчука

Віктор ЛУПЕЙКО, заслужений вчитель України, лауреат літературної премії імені Григорія Косинки.

Журнал «Березіль», №7–8, 2000 р., С. 179–180.

МАНДРІВКА ДО ФРАНЦУЗЬКИХ ПОБРАТИМІВ

Ім'я члена Національної спілки письменників Віктора Васильчука добре відоме не лише в його рідному краї, де невтомний журналіст очолює популярну газету «Вечірній Коростень», але й далеко за межами нашого Полісся. Талановитий молодий письменник вже подарував читачам вісім цікавих книжечок про братів наших менших – птахів та звірів. Від першої книжечки «Несподівані зустрічі» до останньої – «Світ казковий та невигадааний» – автор по-батьківському відкриває світ для наших вельми поважних громадян, яким виповнилося нині по п'ять чи по вісім найцікавіших дитячих літ...

Віктор ЛУПЕЙКО, заслужений вчитель України, лауреат літературної премії імені Григорія Косинки. «Літературна Україна» від 21 серпня 2008 р., Інтернет-сайт «Літературного форуму» 6.06.08 р.

Віктор Васильчук відомий мені ще з минулих літ як талановитий прозаїк, бо читав, пригадується, такі його книжки – «Несподівана зустріч», «Приречені на життя», « Чому Нічка посварилася з Ранком». Добре запам'яталась чітка позиція майстра слова на захист рідної природи та гуманного ставлення до «братів наших менших». Шкода, що до цих проблем все ще не доходять руки «дорослих» письменників, котрі пишуть для повнолітніх, забуваючи про нашу юнь.

Казка-бувальщина «Мандри темно-вишневої самописки» приваблює також юного читача прозорою й образною мовою. Присутність автора у книжці жива і об'ємна. Створюється враження: зібрав мудрий чоловік гурт замисленої малечі й по-батьківському розповідає їй про темне-вишневу Самописку та її братів і сестричок: Кнопку; Ножиці; Скріпку, Гумку, Олівчик, Записник, Візитку, Скельце від окулярів, Пенал, Пляшечку з-під клею... Письменник знайшов оригінальний метод для збагачення інтелекту зовсім юного читача: зібрав оці канцелярсько-шкільні предмети й образно повідав діткам про місця народження та походження речей, з якими хлопчики та дівчатка поріднюються вже у перші роки свого життя».

Сергій СКОТНОВ, газета «Життя і слово» № 15 від 9.07.94

Своєю книжкою під такою назвою, яка щойно вийшла друком у видавництві благодійної вільної газети «Вечірній Коростень», її головний редактор Віктор Васильчук заповнює ту прогалину в нашому серці, котру створила безбарвна, мертва урбанізація. Цей збірник оповідань, який з превеликим задоволенням прочитають і діти, і дорослі, – ковток чистої води, свіжого повітря, стежка у світ прекрасного, де головними героями стають люди і звірі. Де панує любов, бажання прийти на допомогу, здивування, почуття жалю стосовно до тварин – і ненависті до людської жорстокості.

Микола СКОРСЬКИЙ, журнал «Березіль», № 7–8 (1997 р.)

Саме так – смертю собаки Бучі – починається повість В. Васильчука: «Ніч була темна. Мряка почала сипати з беззоряного неба. Під зламаним дубом помирав Буча».

Майстерність В. Васильчука як письменника-аніمالіста відчувається не лише у глибокому знанні особливостей поведінки і, якщо так можна сказати, психології наших «менших братів», але і в майстерності самої оповіді – емоційної, лаконічної, без надлишкового мелодраматизму. У моїй пам'яті закарбувалося чимало хвилюючих епізодів. Але найбільше зворушило оте своєрідне виявлення дружби між Бучею і колишнім його ворогом – вовчицею Сірою, дружби, що склалася у виняткових обставинах: Буча добував для вовчиці їжу, разом з нею відбивав напад оскаженілого дикого кабана, вовчиця зализувала собаці розпанаханий вепром бік.

Олексій ОПАНАСЮК, член ради Спілки письменників України

Ще, здається ніхто не писав про уражених радіацією тварин. Нещодавно прийнятий до Спілки письменників України Віктор Васильчук зумів показати як постраждали від цієї біди не лише люди, але й тварини. Багато різних тварин – і диких, і колись свійських, а після аварії здичавілих. Повість «Буча» – про собаку, залишеного в зоні, про його пригоди в цій покинутій людьми землі, а ще – про його любов до людини.

Іван ЯЩЕНКО, березень 2007 р. «Український літфорум».

Книжечка відомого українського письменника Віктора Васильчука «Як їжачок ялинку врятував», безумовно, створена для маленького читача, який з захопленням буде спостерігати за цікавими пригодами рослин і тварин.

Кожна розповідь є повчальною тому, що дуже часто у реальному житті трапляється так, що на місці героїв книжечки опиняються люди.

Мені, як одному з читачів, дуже подобаються яскраві образи і гармонійне поєднання флори та фауни. Книжечка пронизана сонячними променями і запахом весни, що сповнюють її радістю і щастям: «Коли Святовит прокидався, опускаючи своє яскраво-сліпуче Проміння-волосся на Землю, Мати-й-мачуха теж починала причепурюватись, розправляючи свої жовті квіти-голівки, геть забуваючи про понурість сусідів», «Ще не встиг повністю розтанути сніг на Лісовій галявині, а Підсніжники вже зібралися до гурту і загомоніли весело, навперебій...

Марія АНТОНОВА, газета «Інтерес» № 28, липень 2008 р.

«Світ казковий та невігаданий» – чергова книжечка, видана у тернопільському видавництві «Богдан». Призначена вона для школярів молодшого віку та підлітків. Дорослі теж її прочитають із задоволенням.

... Казка і реальність... Вигадане і справжнє. Два різні світи, заселені звірами і птахами, річками і лісами, долинами і горами, сонцем і повітрям. І якщо у першому діють закони чар, а в другому – природи, то в цій книжці, любий друже, скажу відверто, все переплуталося. Звірі розуміють людей. Деревя тут розмовляють, а їжаки дружать з кошенятами. Цікаво, чи не так?

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премії імені Лесі Українки.

...Діти споконвіку любили і люблять казку. Казка супроводжує нас у житті від тієї золотої пори, коли вона була альфою і омегою, і ми часто забуваємо, де саме казка межує з гарним оповіданням чи повістю. Такою, на мою думку, і є казка-бувальщина «Мандри темно-вишневої самописки».

Уже з першої сторінки, з горища старого будинку, а точніше, із шухляди письмового стола, до нас промовляють речі... Всі вони мають здатність... оживати і розповідати про свої пригоди чи походження...

Таке буває лише в дитинстві та ще в казкових творах. Тож мені залишається додати, що реалістично-фантастична казка відомого

українського прозаїка Віктора Васильчука адресована насамперед дітям і, певна річ, читатиметься з цікавістю.

Василь ДОВЖИК, заслужений артист України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премій імені Лесі Українки, С. Олійника, В. Юхимовича.

Навіщо передмова до гарної книжки, коли основне в ній, власне, **МОВА**, тобто цей добротний текст? Світ Віктора Васильчука мені казковий та невигадааний, співчутливий до нещастя – і звіриного, дитинний і філософський – «Не стріляйте, дядьку!..».

І куди б не закидали автора «Мандри темно-вишневої самописки» – я тут викладаю візерунок з назв Васильчукових книжок! – «Несподівані зустрічі» з теплим світобаченням письменника нагадують нам, таким іноді розчавленим обставинами, покинутим, забутим Богом і людьми, що ми ж таки люди, звірі і рослини – всі – «Приречені на життя».

Віктор Васильчук – прозаїк

1.

Ніч була темною. З беззоряного неба сипала мряка. Під зламаним дубом помирав Буча. Понівечена душа поволі вибиралася з покаліченого, спотвореного собачого тіла. Свідомість проте вперто не полишала його. І він усе розумів. Мутними очима вдивлявся в чорну безодню. Але не повітлішало. Не чулося й голосів. Він спробував завити. Окрім безсилового хрипіння, нічого не вийшло. Як і тоді, коли все починалося. У тому мальовничому поліському селі, яке розкинулося серед сосон, берізок, дзеркальних озерець, невеличкої звивистої річки. Неподалік від Чорнобиля.

2.

На світ божий він з'явився безпорадним. І на диво всім майже без шерсті. Навіть людина з великою уявою не назвала б його щеням кавказької вівчарки. Хоча мама чистокровна була. Міцною, з широколобою головою,

м'язистими лапами. Невеликі, косуваті очі темного кольору додавали їй краси. Маму любили. Ласкаво називали Азочкою. І обов'язково погладжували по довгошерстній спині. Іноді й без потреби. Аза була розумною вівчаркою. Свого безпомічного малюка відтягла в найтемніший закуток буди. Ще й соломою притрусила. Соломи вистачало. Господар працював у колгоспі сторожем.

...Аза відразу зрозуміла, що з усіх п'яťох щенят це особливе. Хворе. Понуре. Нудне. Очі в нього мутні, гнійні. В інших уже густий пушок висіявся, а це – голе. Носик мало сухий і гарячий. Саме його вона й облизувала найчастіше.

Господар теж часто зазирає в буди і мацає носи у щенят. Потім задоволено кречкає і погладжує Азі спину.

Біда прийшла раптово. Разом з гостями господаря. Вони довго роздивлялися песиків. Прицмокували, зазирали до пащ, м'яли вуха. Все вихваляли Азу. Та коли вона повернулася до буди, не знайшла свого щеняти серед інших.

3.

Його несли в чомусь, що пахло знайомою соломою. Здавалося, ось зараз дужі мамині лапи розгребуть соломі і гарячий язик зволожить його сухий пісок. Та ні. Чийсь руки обценьками боляче здушили тіло. Мало ноги не повивертали. Шию теж різко чимось стиснули, що заважало дихати. Наступної миті він відчув, що летить. Щось мокре, холодне звідусіль обволокло тіло. Це була вода. Він з нею вже знайомий. Якось довелося змокнути під час зливи. Але тоді вона була не дошкульною. Тепер дерлася у ніс, вуха, засліплювала очі. А потім усе згасло. Лапи даремно молотили рідину – цеглина на шиї безжалісно тягнула донизу. А тут ще й останні такі рятівні бульбашки повітря вирвалися з пащі й сипонули догори. Зібравши останні сили, цуцик інстинктивно рвонувся за ними і зумів захопити рятівної суміші з повітря й води. Нажахані очі впіймали вузький промінь світла. Та

сили вже покидали його. Невмолима важка цеглина знову потягла знесилене собаче тільце вниз...

– Миколо! Миколо, світи сюди, глянь, щось у траншеї борсається! – загукав Максим товаришу, скеровуючи підводу на узбіччя.

Чоловіки їхали по сіно, що стояло в стіжку за селом. Обіч дороги в цьому місці залишився капонір від недавніх військових маневрів, котрого вже давно підтопило водою. Тут і натрапили селяни на оказію.

– Собаченя, здається!.. Тягни швидше, ти ж в болотниках, давай, бачиш, кінці йому приходять, бульки вже пускає, – визначив Микола. – Тільки обережно... Ще вкусить...

– Де там, в пащі повнісінько води... Який же то негідник таке втнув?

– За лапи задні бери, вода з легень виллється. Живе, бачиш, вовтузиться. Треба в фуфайку загорнути. Тремтить.

– Собі забереш?.. – запитав невпевнено Микола, затагнувшись смачно цигаркою. Він уже давно хотів завести собаку, але все не виходило.

Максим кивнув головою на знак згоди, подумавши водночас: «Юлечці сподобається... Садок охоронятиме... Хоча... Світлана сердитиметься... А-а-а... зрозуміє, дружина ж...»

– Може, тобі віддати?.. – кинув несподівано.

– Ні, ні, Максиме, ти його витягнуй... Глянь, як тулиться до тебе, – відмахнувся Микола.

– От і добре, – погодився Максим.

А щеня знайшло в собі останні сили, щоб міцно притиснутись до людських грудей. Затихло...

Це було його знайомство з добром і злом, зі смертю, початком життєвих випробувань, щедрот і бід.

З книги «Буча».

ЯК КВІТИ ПОДОРОЖУВАЛИ ДО ВІОЛІЇ

(Казка)

За безкраїми морями, за високими горами, за густими лісами, у країні Ладії жили Ромашка, Фіалка, Медунка, Росичка та Лілія. Жили вони по сусідству з Ясночкою. Вранці прокидалися, росою вмивалися і Святовиту посміхалися. Так у тій країні сонечко називали. У квітів було багато друзів: Метелик, Бджілка, Жайворонок, Берізка і Їжачок. Всі вони дуже любили квіти і дивувалися, чому ті між собою не товаришували. Знала про це тільки Ясночка, бо жила зовсім поряд і бачила, як кожна з квіток вважала себе найгарнішою від усіх. Днями квіти милувалися собою та чепурилися біля Озерця, дивлячись у нього як у люстерко.

Одного разу Жайворонок приніс квітам дзвінку звістку – у країні Віолії відбудеться свято Квітів. Почали Ромашка, Фіалка, Медунка, Росичка та Лілія збиратися в далеку й незвідану путь. Кожна одягнула найкращу сукню, зробила найвичурнішу зачіску. Їм допомагали Метелик, Бджілка, Берізка і Їжачок. Хто порадою, хто сережкою, а хто блискіткою-голкою...

Цілий рік квіти добиралися до звивистої і стрімкої ріки Вуж, за котрою і починалася чудова країна Віолія. Витримували різні випробування. Їм потрібно було не зів'янути під палким промінням Святовиту, не заблукати в царстві Святибора. Обминути Вирвидубів. Не зіпсувати вичурні зачіски під плачем Дощу. Не потрапити на очі синові Зими – Снігу

Ось зрештою попереду залишилася остання перешкода – річка Вуж. А там – Дівони, безтілесні істоти, що перекидали будь-які човни і топили всіх, хто в них перебував. Зібралися квіти на березі, зарослому густим очеретом. Виснажені. Стомлені. А на тому березі, за могутніми Дубами – жадана країна Віолія. Вже й помирилися ніби, здружилися квіти та й загорювали. Аж тут несподівано з'явився красень Чорнобривець і пообіцяв Ромашці, Фіалці, Медунці, Росичці та Лілії допомогти, але за умови, що вони завжди товаришуватимуть.

Квіти погодилися. Тоді Чорнобривець почав майструвати човен з очерету. Його нові друзі, як могли, допомагали. Разом вони швидко

облаштували прудкий човен і перебралися до чарівної країни Віолії, обминувши всіх Дівонів.

А потім було Свято. Гарне і веселе. Ромашка, Фіалка, Медунка, Росичка і Лілія розповіли всім про Чорнобривця. І тоді квіти, порадившись, обрали його своїм Оберегом. Сплели гарний-прегарний віночок, який і став символом свята Квітів країни Віолії. А Свято те видалося на славу. Про нього довідалися і в інших країнах. А поки квіти поверталися додому, Жайворонок про все це розповів Метелику, Бджілці, Берізці, Їжачку й Озерцю і всім Лелітам – мешканцям далекої країни Ладії. Коли всі зібралися до купи, зажили ладно й по-товариськи.

З книги «Як Їжачок ялинку рятував».

ЗУСТРІЧ З МАЙСТРОМ

(В. Л. Юхимовичу)

Він – «З наших землячків». І вперше увійшов у моє життя піснею, яку співала мені мама: «А льон цвіте синьо, синьо...», що «Зеленою подушкою» заспокоювала мене на дитячому ліжку. Саме через неї я пізнав і «Верес» рідного краю, почув «Перепілоньку», скуштував терпке вино «Із грона винограду», побачив «Смерть осокура» і пошкодував, що ми не зустрілися «На конкурсі вин».

Але знайшов і навідався до його «Хати древлянської», стояв на старенькому подвір'ї і чув свій «Годинник – як серце». Натомість відважився і написав листа, тільки ж «Від імені Невідомого». І він відповів як «Ровесникові-в`язу» про «Гіркий мед» того шляху, що я збирався обрати і порадив шукати «Світ за вікном», а не писати «Диптих „старшому брату”». Я прагнув дослухатися слів мудреця, батька духовного і мені вдалося видрукувати у часописі «Україна», де він працював, кумедного й незграбного «Хомку».

А потім ми зустрілися «На автовокзалі». Я трепетно слухав його «Роздум» «Про Народичі, село мого народу», і не міг відповісти на його

сакральне: «Невже це край мій занедужав», все розповідав про себе, ділився планами і сокровеними. І не були ми з ним ніколи на «Дачі Великого театру», а більше – в холодному міському будинку культури. І пили ми з ним «Звичайне вино й славнозвісне», іноді й не «Воду», а заїдали «Хлібом, нащадком Папая». Було тих добрих зустрічей досхочу.

А потім раптом його не стало. Він помер. «Як вмирає, щоб ожити, жито», тією піснею, що співала мені мама. І що залишив він? «Ото й всього добра – торбина книг». Та ні, без нього, мабуть, не було б ніколи і «Просто на Покрову». Не було б і моїх «Мандрів...». І радісно, і щемно звучатиме завжди в моєму і багатьох серцях і душах «А льон цвіте синьо, синьо...»

З книги „Мамин хліб”.

МІЙ ВІРНИЙ, ПОСТАРІЛИЙ...

Він самотньо стояв біля під'їзду. Ніби збирався зайти в будинок і раптом зупинився в задумі, трохи спершись на порепані й вицвілі двері. Було моторошно й сумно дивитися на нього. Постарілого й забутого. Я спробував привітатися: здригнувся й затих. Слова, ніби грім!.. Такої тиші я не чув. Навіть дерева, здалося, наче з воску. І він, згорблений і викривлений роками й бідною, видавався серед тієї жахливої німоти найріднішим...

Скільки сліз і плачу було, коли ми вперше впали з ним. Він мужньо спостерігав, лежачи на боку, як я слинив листок подорожника і прикладав до розбитого коліна. І навіть не огризнувся, коли я спересердя копнув його ногою...

А як я радів, коли все-таки досягнув свого. Звісно ж, з його допомогою. Проте він не вимагав лаврів, мовчки стояв осторонь, бавлячись сонячними зайчиками.

...Він спокійно переніс мою зраду, коли я забув про нього, ставши дорослим. Кинув на подвір'ї і поїхав у далекий світ. А тепер ось повернувся. І він зустрів мене. Першим. В німому місті, на порожній, зарослій бур'янами

вулиці Енергетиків, біля під`їзду опустілого будинку. Мій вірний,
постарілий... дитячий велосипед...

З книги «Приречені на життя».